

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quid sit voluntas. C. B

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

ideo voluit & cucurrit, quia misertus est Deus. Paratur enim voluntas hominis à Deo, & à Domino gressus hominis diriguntur. Ideoque congruè ait: Non est volentis neque currentis, sed misertus Dei. Nò quia hoc sine voluntate nostra agatur, sed quia voluntas nostra nil boni agit, nisi diuinit⁹ adiuuetur. Vnde alibi Apost. ait: Non autem ego, sed gratia Dei mecum. Non ideo dicit, quia nihil boni agebat, sed quia nihil boni ageret, si in illa nò adiuuaret. His testimoniis apertè insinuat, quia voluntas hominis gratia Dei præuenitur atque præparatur, vt fiat bona, non vt fiat voluntas: quia & ante gratiam voluntas erat, sed non erat bona & recta voluntas.

Quid sit voluntas.

B Post mediu

Voluntatem ipsam August. in lib. de duabus animabus ita definit, Voluntas est animi motus, cogente nullo, ad aliquid non admittendum, vel adipiscendum: Hæc autem vt non admittat malum, & adipiscatur bonum, præuenitur & præparatur Dei gratia. Vnde Apost. gratiã præuenientè, & subsequèntem commendans, id est, operantem & cooperantem, vigilanter dixit: Non est volentis neque currentis, sed Dei misertus: & nò ecòuerso, nò est misertus Dei, sed volentis & currentis. Nam si (vt quibusdam placuit) quod dictum est ita accipiatur, nò est volentis neq; currentis, sed misertus Dei: tanquã diceretur, non sufficit sola voluntas hominis, si non sit etiam misericordia a Deo: còtra dicitur, nò sufficit etiã misericordia Dei, si nò sit etiã voluntas hominis. Ac per hoc si rectè dictu est illud, quia id voluntas hominis sola nò implet: cur nò etiã è contraria rectè dicitur, non misertus est Dei, sed volentis est hominis, cū id misericordia Dei sola nò impleat? Homo. n. credere vel sperare nò poterit, nisi velit: nec peruenire ad palmã, nisi voluntate currat. Restat ergo vt ideo ita re-

ete dictum

Aug. li. de perfectione iusticie, non longe à fine tom. 7.

cap. 10. in tom. 6.

Aug. in Enchir. ca. 32. non longe à principio.

Aug. c. 30. in Enchir. ad principium. Ibid. paulo inferius.

*Ibid. ad fi-
nem eiusd.
cap. 32.*

dictum intelligatur, vt totum detur Deo qui ho-
minis voluntatem bonam præuenit, & præparat
adiuuandam, & adiuuat præparatam: nolentem
præuenit vt velit, volentē subsequitur ne frustra ve-
lit. Ecce his verbis & aliis præmissis eu dēter tra-
ditur, quia voluntas hominis præparatur & præue-
nitur gratiā Dei vt velit bonum, & adiuuatur ne
frustra velit.

Quod bona voluntas comitatur gratiam.

*In to. 1. epi-
stol. 106. an-
te medium.*

Itaque bona voluntas comitatur gratiam non
gratiā voluntatem. Vnde Aug. ad Bonif. Papam
scribens contra Pelag. inquit: Cum fides impetrat
iustificationem sicut vnique Deus partitus est
mensuram fidei: non gratiam Dei aliquid meriti
præcedit humani, sed ipsa meretur augeri, vt au-
cta mereatur & perfici voluntate comitante, non
ducēte, pedissequa, nō præuia. Ecce hic aperte ha-
bes, q̄ gratia præuenit bonę volūtatis meritum: &
ipsa bona voluntas pedissequa est gratiæ, non
præuia.

*Quæsit gratia voluntatem præueniens, scilicet, fides
cum dilectione.*

*Epist. eadē
ad Bonifa-
ciū 106.
paulo suspi-
rans.*

Et si diligenter intendas, nihilomin⁹ tibi mon-
stratur quæ sit ipsa gratia voluntatem præueniens
& præparans, scil. fides cum dilectione. Ideoque
Aug. in eodem tractans quomodo iustificati sum⁹
ex fide, & tamen gratis (vtrumq; enim dicit Apost.
qui dicit, iustificati ex fide, alibi ait, iustificati gra-
tis per gratiam) Hoc enim ideo dixit, ne fides ipsa
superba sit, ne dicat sibi, si ex fide iustificati, quo-
modo gratis? Quod n. fides meretur, cur nō poti⁹
redditur quàm donatur. Nō dicat homo ista fide-
lis: quia cum dixerit habeo fidem, vt merear iu-
stificationē, respondetur ei, Quid habes, quod nō
accepisti? Fides. n. qua iustificat⁹ es, gratis tibi da-
ta est. Hic apertē ostēditur q̄ fides est causa iustifi-
cationis & ipsa est gratia & beneficium q̄ hominis
præ-